

Dosarul nr. 3ra-619/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: R. Berdilo)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Cotorobai, L. Pruteanu, M. Guzun)

ÎNCHEIERE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Lisnic împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă,

împotriva deciziei din 05 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost modificată hotărârea din 02 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă:

La data de 24 august 2018, Mihail Lisnic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a activat în organele procuraturii și judecătorești în perioada anilor 1986-2009, având o vechime în muncă de circa 23 de ani.

A susținut că în anul 2009, în conformitate cu Legea cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003, în vigoare la acel moment, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu, ce a durat până la sfârșitul anului 2011.

De asemenea, a menționat reclamantul că în corespundere cu prevederile art. 34 alin. (6) din Legea cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003, procurorii pensionați beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu.

A afirmat că dispozițiile art. 73 alin. (8) din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008, stipulau că procurorii pensionați de asemenea beneficiază

de dreptul de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu, astfel încă odată fiindu-i reconfirmat prin lege dreptul la recalcularea pensiei în mărime de 80 % din salariul procurorului în exercițiu conform funcției deținute, dobândit legal în anul 2009.

Totodată, prin Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, începând cu 01 ianuarie 2013.

Potrivit Legii nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 01 august 2016 salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013 și Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, ținând-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

Astfel, conform art. 5² din Legea privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, la salariul de funcție al procurorului de secție a Procuraturii Generale a RM i se atribuie un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în mărime de 7 %, condiții pe care le întrunește.

A indicat că, Casa Națională de Asigurări Sociale din motive neîntemeiate, la momentele respective, nu a efectuat recalcularea pensiei, astfel lipsindu-l de dreptul dobândit în anul 2009 de recalculare a pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 01 aprilie a fiecărui an.

La data de 16 iulie 2018, s-a adresat cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, întru restabilirea în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție conform prevederilor Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005, în vigoare din 05 aprilie 2013 și Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 05 februarie 2016.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. L-1505/18 din 10 august 2018, cererea prealabilă a fost respinsă pe motiv că prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost modificat art. 73 din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008 și abrogate alineatele (3)-(10) din acest articol. Respectiv, începând cu 01 iulie 2011, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998. Prin urmare, pârâta a conchis că la caz nu există niciun temei legitim de a-i recalcula pensia.

Consideră că răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale este ilegal și neîntemeiat, pârâta la examinarea cererii prelabile nu a determinat corect raportul juridic litigios, deoarece prevederile Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate alin. (3)-(10) ale art. 73 din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008, nu sunt aplicabile la cazul speței, având în vedere faptul că în conformitate cu prevederile Legii cu privire la Procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992, Legii cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003, ajustată la Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 și Legii cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008, în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător.

A invocat că prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula pensia i-a fost încălcat dreptul legal dobândit la momentul stabilirii pensiei și nu poate fi restrâns pe viitor.

A menționat că argumentul pârâtei precum că drepturile de pensioare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46² din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, care însă nu prevăd faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor, nu poate fi reținut, deoarece norma de drept enunțată a intrat în vigoare la 01 iulie 2011, pe când reclamantul beneficiază de pensie din anul 2009.

În contextul expus, Mihail Lisnic a solicit să fie recunoscut neîntemeiat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. L-1505/18 din 10 august 2018, repunerea în drept lezat de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă în dependență de majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută și data ieșirii la pensie, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i achite pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul achitat Procurorului de secție în Procuratura Generală a RM în exercițiul funcției, precum și să-i recalculeze și să-i achite pensia pentru vechimea în muncă ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 01 ianuarie 2013, după creșterea salariului cu 35 % și începând cu 01 august 2016, după creșterea salariului conform art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare din 01 august 2016), pe toată perioada de pensionare, reieșind din funcția deținută.

Prin hotărârea din 02 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă integral și a fost anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. L-1505/18 din 10 august 2018, cu repunerea lui Mihail Lisnic în dreptul lezat de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă, în dependență de majorarea generală a salariului procurorului de secție în Procuratura Generală a RM în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută, vechimea în muncă în funcția de procuror și data ieșirii la pensie. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite și să-i recalculeze lui Mihail Lisnic pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul achitat procurorului de secție în Procuratura Generală a RM, cu o vechime în muncă în funcția de procuror de 22 de ani, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului, începând recalculul cu 01 ianuarie 2013 și până la 31 iulie 2016, conform Legii nr. 37 din 07 martie 2013 și continuând recalculul cu 01 august 2016, potrivit Legii nr. 152 din 01 iulie 2016 și pe viitor, la fiecare majorare a salariului procurorului în exercițiu, pe toată perioada de pensionare, ținând cont de funcție, vechimea în muncă în funcția de procuror și data ieșirii la pensie.

Prin decizia din 05 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost modificată hotărârea din 02 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să achite și să recalculeze lui Mihail Lisnic pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului de secție în Procuratura Generală a RM, cu o vechime în muncă în funcția de procuror de 22 de ani, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului, începând recalculul cu 05 aprilie 2013. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Instanțele ierarhic inferioare și-au motivat soluția prin faptul că dreptul social cu privire la beneficierea de pensie pentru vechime în muncă, inclusiv și recalcularea acesteia în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, a fost dobândit de către Lisnic Mihail anterior modificărilor din data de 01 iulie 2011 operate la art. 73 din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008.

În această ordine de idei, instanțele de judecată au menționat că prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, procurorilor, începând cu 01 iulie 2011, li s-a stabilit dreptul la pensie în conformitate cu Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, circumstanțe care au dus la schimbări esențiale în raport cu dreptul la pensie acordat procurorilor până la modificările de rigoare. Însă, noile reglementări au avut ca scop de a stabili noi reguli în privința colaboratorilor care au activat în organele procuraturii și au obținut dreptul la pensie după intrarea în vigoare a noilor reglementări, adică după 01 iulie 2011 și nicidecum prin noile reglementări nu se prezumă schimbarea situației persoanelor care au dobândit dreptul la pensie până la intrarea în vigoare a reglementărilor respective.

Prin urmare, dispozițiile alin. (8) al art. 73 din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008, deși au fost abrogate, sunt aplicabile în continuare la recalcularea pensiei procurorilor ce au dobândit dreptul la pensie până la 01 iulie 2011.

Totodată, instanța de apel a remarcat faptul că Legea nr. 37 din 07 martie 2013 a intrat în vigoare la 05 aprilie 2013. Cu toate acestea, instanța de fond a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, conform legii nominalizate, începând cu 01 ianuarie 2013, dată la care legea nu era adoptată și intrată în vigoare, motiv din care hotărârea primei instanțe a fost modificată în această parte.

La data de 22 martie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 05 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 02 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În susținerea recursului a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

A indicat că prin art. VIII din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, au fost abrogate alin. (3)-(10) al art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, care prevedeau dreptul procurorilor la recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

Astfel, a afirmat că noua redacție a art. 73, în vigoare de la 01 iulie 2011, prevede că procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998. Respectiv, art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

Prin urmare, recurenta a susținut că începând cu data de 01 iulie 2011, pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la data de 01 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Examinând admisibilitatea recursului, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede astfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 05 februarie 2019.

Decizia instanței de apel redactată integral a fost publicată pe pagina web a Curții de Apel Chișinău și a fost expediată în adresa părților la data de 14 martie 2019, potrivit scrisorii de însoțire nr. 2858-3 (f.d. 82), la materialele cauzei lipsind date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, depus la data de 22 martie 2019 de Casa Națională de Asigurări Sociale, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu